ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Filipa Dienstbiera, soudce JUDr. Josefa Baxy a soudkyně JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **S. P. R.**, zastoupeného JUDr. Ing. Jakubem Backou, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Libereckého kraje**, se sídlem nám. Dr. E. Beneše 584/24, Liberec, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 1. 2019, č. j. KRPL-2255-17/ČJ-2019-180022-SV, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 13. 2. 2019, č. j. 60 A 3/2019 - 28,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Odměna ustanoveného advokáta JUDr. Ing. Jakuba Backy **se určuje** částkou 8.228 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Rozhodnutím žalované ze dne 7 1. 2019 byl žalobce podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zajištěn za účelem správního vyhoštění. Doba zajištění byla dle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců stanovena na 90 dnů.

[2] Proti rozhodnutí o zajištění podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem – pobočce v Liberci. Namítal, že žalovaná nesprávně posoudila využitelnost zvláštních opatření dle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců.

[3] Krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou. Zrekapituloval obsah správního spisu a rozhodnutí žalované a uzavřel, že žalovaná postupovala řádně a k zajištění žalobce přistoupila po individuálním posouzení možnosti uložení zvláštních opatření.

[4] Ačkoliv žalobce na území České republiky přicestoval legálně na biometrický pas, porušil povinnost vycestovat do 90 dní a snažil se v ČR získat zaměstnání, aniž by disponoval pracovním povolením. Žalobce neoprávněně pobýval v ČR od 13. 3. 2018 až do policejní kontroly dne 14. 4. 2018, kdy dokonce policii nesdělil svou pravou totožnost nepochybně s cílem vyhýbat se možnému postihu nelegálního pobytu. Následně žalobce nerespektoval uložené správní vyhoštění ze dne 14. 4. 2018, nevycestoval v době platnosti výjezdního příkazu a od 4. 6. 2018 až do 5. 1. 2019 pobýval na území České republiky neoprávněně, nijak neřešil, že nemá cestovní doklad a opětovně se bez pracovního povolení snažil zajistit zaměstnání. Veškeré tyto skutečnosti musela žalovaná při hodnocení žalobcovy osobnosti a předpokladu, zda bude dodržovat právní pořádek České republiky a povinnosti uložené mu správními rozhodnutími, vnímat.

[5] Soud nepovažoval za důvodnou stěžovatelovu obranu, že nemohl vycestovat, neboť neměl dostatek finančních prostředků a informací o konzulárních službách. Soud poukázal na skutečnost, že v dnešní době jsou potřebné informace velmi lehce zjistitelné telefonicky, případně na internetu a že žalobce je svéprávný dospělý jedinec, který samostatně přicestoval do České republiky, dlouhodobě zde pobýval a sehnal si zde zaměstnání.

[6] Soud se ztotožnil s hodnocením, že uvedené skutečnosti neskýtají záruku, že je žalobce osobou důvěryhodnou, která bude respektovat uložené povinnosti. Naopak vypovídají o tom, že žalobce zákonná pravidla na území České republiky nehodlá dodržovat a je schopen je úmyslně obcházet.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[7] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního.

[8] Podle stěžovatele žalovaná i krajský soud nesprávně posoudily využitelnost zvláštních opatření dle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců. Při tomto posuzování měly zohlednit, že stěžovatel se na území České republiky po uplynutí doby vykonatelnosti rozhodnutí o správním vyhoštění nacházel krátkou dobu a z České republiky nevycestoval pouze pro nedostatek finančních prostředků a zanedbání snahy o vyřízení si potřebných dokladů na ukrajinské ambasádě. Stěžovatel nezpochybňuje svůj nelegální pobyt na území ČR, nejednalo se však o dlouhodobé či soustavné nerespektování správního rozhodnutí o vyhoštění.

[9] Stěžovatel poukazuje zejména na smysl a účel zavedení institutu zvláštních opatření, kterými byl do zákona o pobytu cizinců implementován čl. 15 Směrnice Evropského

parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (návratová směrnice). Stěžovatel uvádí rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2011, č. j. 1 As 132/2011 – 51, a ze dne 28. 3. 2012, č. j. 3 As 30/2011 – 57, ve kterých Nejvyšší správní soud vyslovil, že smyslem zmiňované právní úpravy byla snaha o minimalizaci omezování osobní svobody v případě zajištění cizinců za účelem vyhoštění, neboť vyhoštění musí být prováděno prostřednictvím co nejmírnějších donucovacích prostředků.

[10] Stěžovatel upozornil též na usnesení rozšířeného senátu ze dne 28. 2. 2016, č. j. 5 Azs 20/2016 - 38. Rozšířený senát výslovně odmítl dosud rozšířenou praxi správních orgánů, podle níž v případě, že cizinec po pravomocném rozhodnutí o vyhoštění nevycestoval z České republiky, je fakticky vyloučena možnost uložení zvláštních opatření, a to právě pro rozpor této praxe s návratovou směrnicí.

[11] Stěžovatel se domnívá, že v jeho případě nebylo nezbytné postupovat nejpřísnějším možným způsobem. Zajištění bylo možné nahradit uložením zvláštního opatření, a to pro nižší intenzitu protiprávního jednání a absenci úmyslu setrvat nadále a dlouhodobě na území České republiky přes existenci rozhodnutí o správním vyhoštění.

[12] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[13] Kasační stížnost je přípustná. Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[14] Kasační stížnost není důvodná.

[15] Dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců: „*Policie je oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.*“

[16] Před zajištěním cizince je správní orgán povinen zkoumat, zda není možné cizinci namísto zajištění uložit zvláštní opatření za účelem vycestování. Takovým opatřením dle § 123b zákona o pobytu cizinců jsou: a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly, b) finanční záruka a c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené.

[17] Ačkoliv stěžovatel správně namítá, že smyslem a účelem zvláštních opatření je minimalizace omezování osobní svobody cizinců v případě realizace vyhoštění,

neznamená to, že by k omezení osobní svobody nemohlo dojít nikdy. Zvláštní opatření je možno považovat za účinná jen tehdy, pokud jimi lze dosáhnout daného konkrétního účelu zajištění mírnějšími prostředky - bez fyzického zajištění žadatele. V této souvislosti lze odkázat také na závěry rozšířeného senátu vyslovené v usnesení ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 - 38, č. 3559/2017 Sb. NSS, podle kterého „*možnost aplikace zvláštního opatření namísto zajištění cizince a tomu korespondující úvahy správního orgánu budou nutně záviset na důvodu zajištění*“ (odst. 32 a 36).

[18] Rozšířený senát zároveň neuvedl, že není možné zajistit cizince, který nerespektoval správní vyhoštění. Pouze odmítl názor, že v takových případech není třeba možnost uložení zvláštních opatření vůbec zkoumat. Uvedl, že vždy je povinností správního orgánu zvážit zejména osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených Českou republikou nebo jinými státy EU (včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince). To se v projednávaném případě stalo.

[19] Žalovaná odůvodnila nemožnost uložení zvláštních opatření zejména předchozím chováním stěžovatele. Do České republiky přicestoval legálně, ovšem po uplynutí lhůty, po kterou mohl v ČR pobývat na svůj biometrický pas bez víza, stěžovatel neodcestoval a snažil se získat práci bez pracovního povolení. Stěžovatel neodcestoval ani poté, co mu bylo uloženo správní vyhoštění a stanovena lhůta k vycestování 50 dnů. Za celou dobu si neobstaral cestovní doklad. Stěžovatel nesplnil ani povinnost uhradit uloženou pokutu a náklady řízení. Veškeré své počínání odůvodňoval tím, že si chtěl vydělat finanční prostředky, protože v Moldavsku je nezaměstnaný, již na počátku měl v úmyslu setrvat na území ČR co nejdéle a hlavně si vydělat peníze. Při prvotním zajištění Policií ČR dne 14. 4. 2018 kvůli tomu uvedl jinou totožnost.

[20] Z uvedených skutečností žalovaná dovodila, že stěžovatel vědomě a úmyslně nerespektuje uložené povinnosti a neskýtá záruku, že bude spolupracovat s orgány policie.

[21] Krajský soud správně považoval výše popsané skutečnosti za zcela relevantní pro úvahu, zda by byla zvláštní opatření dostatečně účinná. Žalovaná k zajištění přistoupila na základě objektivních okolností spočívajících v předchozím jednání cizince, přičemž tyto individuální okolnosti v případě stěžovatele *plně odpovídají* judikatorním požadavkům na výjimečnost institutu zajištění, namísto uložení mírnějších opatření. V nyní projednávaném případě proto žalovaná nepochybila, když namísto užití zvláštních opatření přistoupila k zajištění stěžovatele.

[22] V žádném případě neobstojí námitka, že stěžovatelův nelegální pobyt nelze hodnotit natolik přísně, neboť se nejednalo o dlouhou dobu, a stěžovatel neměl v úmyslu na území ČR zůstat, pouze si lehkomyslně nevyřídil cestovní doklad a na cestu neměl finanční prostředky. Předně Nejvyšší správní soud nepovažuje dobu od 4. 6. 2018 do 5. 1. 2019 za krátkou. Pokud by stěžovatel měl v úmyslu svůj nelegální pobyt řešit a odcestovat do Moldavska, je nepochybné, že za více než půl roku mohl svoje plány realizovat, včetně zajištění nového cestovního dokladu. Namítal-li, že neměl dostatek finančních prostředků, je s podivem, jak po celou dobu mohl financovat svůj pobyt v ČR – ubytování a základní životní potřeby.

[23] Nadto Nejvyšší správní soud poznamenává, že celá argumentace o absenci úmyslu zůstat v České republice a snaze vrátit se do Moldavska se jeví nevěrohodnou i proto, že z vyjádření žalované k žalobě ze dne 11. 2. 2019, založeného ve spise krajského soudu, plyne, že stěžovatel dne 11. 1. 2019 požádal o udělení mezinárodní ochrany na území ČR.

IV. Závěr a náklady řízení

[24] Stěžovatel se svými námitkami neuspěl. Nejvyšší správní soud proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[25] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, soud náhradu nákladů nepřiznal, protože jí žádné náklady nad rámec její běžné úřední činnosti v řízení o kasační stížnosti nevznikly.

[26] Stěžovateli byl Krajským soudem v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci usnesením ze dne 4. 2. 2019, č. j. 60 A 3/2019 - 15, jako zástupce ustanoven advokát JUDr. Ing. Jakub Backa. Dle § 35 odst. 10 *in fine* s. ř. s. zastupuje ustanovený zástupce, je-li jím advokát, účastníka i v řízení o kasační stížnosti. Hotové výdaje a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Podle § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), s přihlédnutím k § 11 odst. 1 písm. c) a d) citované vyhlášky náleží advokátovi odměna za dva úkony právní služby (podání kasační stížnosti a porady s klientem, kterou doložil potvrzením) v částce 2 x 3.100 Kč, a podle § 13 odst. 4 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 2 x 300 Kč a částka 1.428 Kč představující 21% DPH, jíž je advokát plátcem. Celková výše odměny ustanoveného zástupce proto činí 8.228 Kč. Částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. července 2019

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu